

Uzasadnienie

do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie

z dnia 6 października 2016 r.

w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Starodub w Pełkiniach PLH180050

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651 z późn. zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat, pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z art. 28 ust.10 ustawy zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody) oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Projekty planów zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji

o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Dz. U. 2016 poz. 353).

Projekt planu wymaga uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Dz. U. z 2015 r., poz. 525) i może być przedmiotem opiniowania przez regionalną radę ochrony przyrody (art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 Starodub w Pełkiniach PLH180050 (zwany dalej Obszarem), jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty zatwierdzono decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669; Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 33/146 z 08.02.2011). Aktualny status prawny, powierzchnia obszaru oraz jego współrzędne geograficzne określa Decyzja Wykonawcza Komisji (UE) 2015/69 z dnia 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2014)9072).

Obszar ten obejmuje teren usytuowany koło Jarosławia, na granicy Pradoliny Podkarpackiej i Doliny Dolnego Sanu. Tworzy go mozaika pól uprawnych i łąk położonych pomiędzy miejscowościami Pełkinie, Ujezdna, Jagiełła i Rozbórz.

Jako przedmiot ochrony obszaru Standardowy Formularz Danych (SDF) wymienia: 6410 Zmiennewilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), 6510 Niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) oraz 1617 Starodub łąkowy *Ostericum palustre*.

Plan zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Starodub w Pełkiniach PLH180050, został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186, z późn. zm.). Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla Obszaru jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej. Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla Obszaru rozpoczęły się 3 kwietnia 2015 r. w ramach realizacji projektu 309/2014/Wn09/OP-XN-02/D „Opracowywanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 wraz ze wzmocnieniem instytucji sprawującej nadzór nad obszarami Natura 2000 w województwie podkarpackim” współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego PL02 „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów” realizowanego w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014. Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ustawy o ochronie przyrody i ww. rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

W ramach prac nad projektem planu zadań ochronnych przeprowadzono inwentaryzację i ocenę stanu zachowania siedlisk przyrodniczych oraz inwentaryzację, ocenę liczebności i stanu zachowania staroduba łąkowego *Ostericum palustre*.

Dokonana w trakcie prac terenowych ocena stanu zachowania przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 wykazała że:

- 1) w przypadku siedliska 6410 - na terenie obszaru Natura 2000 stwierdzono występowanie podtypu 6410.1 – Łąki olszewnikowo-trzęślicowe *Selino carvifoliae-Molinietum*. Cechuje je znaczny stopień przekształcenia. W wyniku zaniechania lub sporadycznego użytkowania doszło lub dochodzi do utraty cech swoistych dla tego typu zbiorowisk roślinnych. Do tego czynnikiem istotnie wpływającym na stan zachowania łąk

trzęślicowych są również zaburzenia hydrologiczne. Łąki te w wielu przypadkach cechuje przesuszenie podłoża. W efekcie tych zmian ulegają one sukcesji. Z jednej strony kolonizowane są przez krzewy (głównie wierzby *Salix* sp.) i drzewa lekkonasienne (m.in. olsza czarna *Anus glutinosa*). Z drugiej wzrasta rola gatunków szuwarów turzycowych związku *Magnocaricion* (turzyce – błotna *Carex acutiformis* i dwustronna *Carex disticha*), ziołoroślowych (m.in.: wiązówka błotna *Filipendula ulmaria*, tojeść pospolita *Lisimachia vulgaris*) lub postępuje ekspansja śmiałka darniowego *Deschampsia caespitosa*, ostu kędzierzawego *Carduus crispus* i pokrzywy zwyczajnej *Urtica dioica*. Część płatów przekształca się w wilgotne postacie łąk świeżych, przy czym granice pomiędzy poszczególnymi fitocenozami są rozmyte i trudne do wyznaczenia. Generalnie poszczególne płaty łąk trzęślicowych cechuje: znaczne nagromadzenie martwej materii (wojłok) utrudniające kiełkowanie i wzrost roślin, zmniejszony udział jakościowy i ilościowy gatunków charakterystycznych, fragmentacja powierzchni i postępująca sukcesja. Z gatunków charakterystycznych i wyróżniających łąki trzęślicowe rosną tu m.in.: okszyn łąkowy *Laserpitium prutenicum*, sierpik barwierski *Serratula tinctoria*, oman wierzbolistny *Inula salicina*, krwiściąg lekarski *Sanguisorba officinalis*, bukwnica zwyczajna *Betonica officinalis*, trzęślica modra *Molinia caerulea*, olszewnik kminkolistny *Selinum carviflora* oraz czarcikęs łąkowy *Succisa pratensis*. W najlepiej zachowanych płatach występują chronione gatunki – kosaciec syberyjski *Iris sibirica*, mieczyk dachówkowaty *Galdiolus imbricatus*, goździk pyszny *Dianthus superbus*, stoplamki – szerokolistny *Dactylorhiza majalis* i krwisty *D. incarnata* oraz starodub łąkowy *Ostericum palustre*. W trakcie prac terenowych w 2015 r. przeprowadzonych w ramach projektu PZO stwierdzono 13 płatów łąk trzęślicowych, przy czym ocenie stanu zachowania za pomocą parametrów i wskaźników poddano 3 z nich.

- 2) płaty siedliska 6510 reprezentują podtyp 6510.1 – Łąka rajgrasowa. Siedlisko przyrodnicze reprezentowane przez różne postacie wilgotnościowe łąki rajgrasowej *Arrhenatheretum elatioris*. Oprócz rajgrasu wyniosłego *Arrhenatherum elatius* do charakterystycznych gatunków należą m.in.: barszcz zwyczajny *Heracleum sphondylium*, chaber łąkowy *Centaurea jacea*, dzwonek rozpierzchny *Campanula patula*, złocień (jastrun) właściwy *Leucanthemum vulgare*, koniczyzna łąkowa *Trifolium pratense*, kozibród łąkowy *Tragopogon pratensis*, babka lancetowata *Plantago lanceolata*, bodziszek łąkowy *Geranium pratense*, szelężnik większy *Rhinanthus serotinus*, krwawnik pospolity *Achillea millefolium*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, przytulia pospolita *Galium mollugo*, tomka wonna *Anthoxanthum odoratum* i wiechlina łąkowa *Poa pratensis*, a w miejscach nasłonecznionych i suchych – bukwnica zwyczajna *Betonica officinalis*. Interesujący jest aspekt wiosenny łąk świeżych w zachodniej części obszaru cechujący się dużym udziałem pierwiosnki lekarskiej *Primula veris*. Pod względem fitosocjologicznym w obrębie Obszaru występują 4 podzespoły: *Arrhenatheretum elatioris typicum*, któremu odpowiada opis powyżej; *Arrhenatheretum elatioris alchemilletosum* ze znacznym udziałem krwawnika pospolitego; *Arrhenatheretum elatioris sanguisorbetosum officinalis* ze znacznym udziałem krwiściągu lekarskiego; *Arrhenatheretum elatioris alopecuro-polygotenosum*, cechujący się znacznym udziałem ilościowym gatunków przechodzących z wilgotnych łąk należących do związku *Calthion palustris*, zwłaszcza: rdestu wężownika *Polygonum bistorta*, firletki poszarpanej *Lychnis flos-cuculi* i jaskra ostrego *Ranunculus acris*. W trakcie prac terenowych w 2015 r. przeprowadzonych w ramach projektu PZO stwierdzono 18 płatów siedliska przyrodniczego 6510, przy czym ocenie stanu zachowania za pomocą parametrów i wskaźników poddano 2 z nich.
- 3) Starodub łąkowy *Ostericum palustre* w okolicach Przeworska był notowany w latach 70. XX wieku. W 2007 r. gatunek ten został stwierdzony na północ od miejscowości Ujezdna i Pelkinie oraz na południe od Chałupek, a jego populację szacowano łącznie na ponad

1000 osobników. Roślina ta rosła wówczas na wilgotnych łąkach ze związku *Molinion caeruleae* oraz łąkach świeżych, gdzie osiągała dość wysoką ilościowość w zdjęciach fitosocjologicznych. Do głównych zagrożeń zaliczono: przesuszenie, zarzucenie użytkowania oraz zmiany składu gatunkowego w wyniku przenikania gatunków od szuwarów turzycowych po przedstawicieli zbiorowisk ruderalnych (Nobis i in. 2008). W dniu 12 sierpnia 2009 stan zachowania populacji oceniony został przez Nobisa (2012) jako właściwy (FV), a stan siedliska jako niezadawalający (U1). W 2015 r. starodub łąkowy został potwierdzony we wschodniej części obszaru Natura 2000 w okolicy Pełkiń, a jego liczebność oszacowano na ponad 820 osobników. Nie odnaleziono natomiast stanowiska staroduba na zachód od miejscowości Chałupki, co nie jest jednoznaczne z jego zanikiem. Mniejsza liczebność od wykazanej w pracy Nobis i in. (2008) oraz w SDF oraz brak stwierdzenia gatunku w zachodniej części Obszaru mogą wynikać z warunków atmosferycznych, jakie miały miejsce w okresie letnim. W trakcie prowadzenia badań na terenie kraju występowała długotrwała susza, która objęła również teren Podkarpacia. Średnie temperatury w ciągu dnia osiągnęły w miesiącu sierpniu niemal rekordowe wskaźniki. Upały i brak opadów znacząco wpłynęły na roślinność łąkową. W wielu płatach doszło do wędnięcia lub zasychania roślin. Nie wszystkie też wykształciły kwiatostany (= lub obumarły). Również pokosy łąk ze względu na powolny wzrost trawy zostały przesunięte w czasie i przypadły na okres kwitnienia staroduba, co mogło również zaważyć na niedoszacowaniu liczby osobników. W przypadku obszaru Starodub w Pełkiniach PLH180050 uwagę zwraca przede wszystkim trwałość populacji tej rośliny. W trakcie prac terenowych w 2015 r. przeprowadzonych w ramach projektu PZO stwierdzono 4 stanowiska staroduba łąkowego. Na podstawie zestawienia ocen wskaźników i parametrów oraz ocen ogólnych każdego ze stanowisk, ocenę stanu ochrony gatunku w obszarze Starodub w Pełkiniach PLH180050 podtrzymano jako niewłaściwą (U1).

Posługując się symbolami kodów zagrożeń (zgodnymi z „Listą referencyjną zagrożeń, presji i działań stanowiącą załącznik 5 do Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000 wersja 2012.1”, opracowaną przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, dostępną pod adresem internetowym <http://natura2000.gdos.gov.pl/strona/nowy-element-3>), zdefiniowano zagrożenia dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Brak opłacalności i przemiany ekonomiczno-społeczne spowodowały zarzucenie lub ograniczenie użytkowania łąkowo-pasterskiego na znacznej powierzchni siedlisk łąkowych trzęślicowych (siedlisko 6410) w obrębie obszaru Natura 2000. W efekcie ulegają one z różnym natężeniem sukcesji, przekształcając się w ubogie zbiorowiska z dominacją zaledwie kilku gatunków traw (m.in. śmiałka darniowego *Deschampsia caespitosa*) lub kolonizowane są przez gatunki charakterystyczne dla ziołorośli, a w skrajnych przypadkach kolonizowane są przez rodzime gatunki wykazujące się ekspansywnością, m.in. jeżyny *Rubus* i trzcinę pospolitą *Phragmites australis*. Wkroczenie roślinności krzewiastej i drzewiastej stanowi ostatnie etapy sukcesji. Zmiany te powodują szybką utratę typowej dla łąk trzęślicowych struktury i różnorodności gatunkowej. Jako pierwsze ustępują gatunki pokrojowo niskie rosnące w niższych warstwach runi, co jest najprawdopodobniej efektem gromadzenia się martwej materii (wojłoku). Równie negatywne skutki dla łąk trzęślicowych może mieć próba zwiększenia ich produktywności poprzez stosowanie nawozów sztucznych i wysiewanie uszlachetnionych gatunków traw. W przypadkach skrajnych zagrożeniem będzie ich zalesienie lub zamiana na grunty orne. Potencjalnymi zagrożeniami są również: zmiany w systemie hydrologicznym, przy czym równie destrukcyjne jest przesuszenie podłoża jak i jego zabagnienie oraz wnikanie obcych geograficznie gatunków (m.in. nawłocie – kanadyjska *Solidago canadensis* i późna *Solidago gigantea*). Wszystkie wymienione zagrożenia dla łąk trzęślicowych dotyczą również

starodubu łąkowego *Ostericum palustre*. W związku z występującymi zaburzeniami istnieje konieczność ekstensywnego użytkowania kośnego siedlisk łąkowych, przy czym należy pamiętać, iż zarówno zbyt mała, jak i zbyt duża (a także prowadzona w niewłaściwych terminach) częstotliwość działań lub też ich zaniechanie może prowadzić do utraty niektórych cech siedliska.

Zaprzestanie użytkowania dotyczy też może ekstensywnie użytkowanych niżowych łąk świeżych (siedlisko 6510). Efektem braku koszenia w takim przypadku będzie wnikanie gatunków higrofilnych i nitrofilnych, w nawet ruderalnych, obcych geograficznie (m.in. wrotycz pospolity *Tanacetum vulgare*, nawłocie – kanadyjska *Solidago canadensis* i późna *Solidago gigantea*). Wrastający wojłok lub potencjalne koszenie i pozostawienie siana na miejscu powoduje ustępowanie gatunków charakterystycznych dla łąk i wkraczanie roślin nitrofilnych m.in. pokrzywy pospolitej *Urtica dioica* lub pięciornika gęsiego *Potentilla anserina*. Krańcowym stadium sukcesji jest wkraczanie roślinności drzewiastej. Podobnie jak w przypadku łąk trzęślicowych brzemienne w skutkach jest nawożenie, które powoduje ubożenie składu gatunkowego i faworyzowanie wysokoplennych gatunków traw, barszczu łąkowego *Heracleum sphondylium* i szczawiu zwyczajnego *Rumex acetosa*. Biorąc pod uwagę, że płaty ekstensywnie użytkowanych niżowych łąk świeżych są nie duże, rozproszone wśród wielkohektarowych upraw kukurydzy i rzepaku potencjalnym zagrożeniem jest zamian ich na grunty orne i włączenie powierzchni do istniejących upraw w ramach intensyfikacji produkcji. Nie można wykluczyć również wprowadzenia zalesień. Potencjalnie siedlisko to jest zagrożone nadal praktykowanym wiosennym wypalaniem traw. Nie można wykluczyć, biorąc pod uwagę rozwój Jarosławia i Przeworska, że w przyszłości łąki te będą w zasięgu rozwijającej się zabudowy rozproszonej, głównie jednorodzinnej stanowiąc integralną część strefy podmiejskiej.

Analizując występujące w obszarze zagrożenia oraz ich charakter, ustalono następujące cele zadań ochronnych:

- 1) W stosunku do siedliska 6410 jest to utrzymanie lub przywrócenie użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego na zinwentaryzowanych stanowiskach siedliska przyrodniczego w Obszarze. Poprawa dotychczasowej struktury i funkcji poprzez hamowanie procesu sukcesji, zmniejszenie warstwy wojłoku, eliminacje gatunków ekspansywnych, przeciwdziałanie fragmentacji siedliska. Zachowanie powierzchni siedliska w Obszarze (34,49 ha).
- 2) W stosunku do siedliska 6510 jest to utrzymanie lub przywrócenie użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego na zinwentaryzowanych stanowiskach siedliska przyrodniczego w Obszarze. Zachowanie powierzchni siedliska w Obszarze (14,78 ha).
- 3) W stosunku do 1617 Starodubu łąkowego *Ostericum palustre* jest to utrzymanie lub przywrócenie użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego na zinwentaryzowanych stanowiskach gatunku w Obszarze. Utrzymanie populacji w Obszarze na poziomie min. 800 osobników, w tym >40% osobników generatywnych.

Realizacja ustalonych celów będzie kontrolowana w ramach prac związanych z monitoringiem stanu zachowania siedlisk i gatunku.

Biorąc powyższe pod uwagę, w ramach planu zadań ochronnych zdefiniowano następujące działania ochronne:

- 1) dla wszystkich przedmiotów zaplanowano działania informacyjne polegające na oznakowaniu granic obszaru 4 tablicami informacyjnymi oraz ich doraźną wymianę i/lub konserwację, przy czym oznakowanie należy przeprowadzić w 1-3 rok obowiązywania planu, a utrzymanie i konserwację przez pozostały okres obowiązywania planu;
- 2) dla siedlisk 6410 i 6510 zaplanowano zachowanie siedliska, poprzez działania: obligatoryjne – prowadzenie ekstensywnego użytkowania kośnego, kośno-pasterskiego lub pasterskiego oraz fakultatywne – użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego

pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków. Działania te należy prowadzić przez okres obowiązywania PZO;

- 3) Dla Starodubu łąkowego *Ostericum palustre* uznano, że działania zaplanowane dla siedlisk przyrodniczych 6410 i 6510 są wystarczające. Ponadto zaplanowano uzupełnienie stanu wiedzy poprzez inwentaryzację gatunku oraz ocenę stanu jego ochrony w zachodniej części obszaru Natura 2000 w okolicy wsi Chałupki. Prace dotyczące uzupełnienia wiedzy należy przeprowadzić w ciągu pierwszych 3 lat obowiązywania PZO.

W planie zadań ochronnych wskazano dla dokumentów planistycznych konieczność uwzględnienia zapisów wynikających z planu zadań ochronnych, w szczególności wyłączenie z zabudowy i inwestycji terenów na których znajdują się przedmioty ochrony, z wyjątkiem inwestycji służących obronności oraz ochronie zdrowia i życia ludzi.

W czasie prac nad planem zadań ochronnych nie stwierdzono zaistnienia przesłanek do sporządzenia planu ochrony dla Obszaru Natura 2000 Starodub w Pełkiniach PLH180050.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa. Komunikacja z zainteresowanymi stronami w procesie przygotowania projektu PZO dla Obszaru opierała się o stronę internetową RDOŚ w Rzeszowie <http://rzeszow.rdos.gov.pl/>. Zamieszczano tam informacje o projekcie 309/2014/Wn09/OP-XN-02/D, postępie prac nad projektem planu, wykonawcy, terminach i miejscach spotkań oraz obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dn. 20 maja 2015r. o rozpoczęciu opracowywania projektu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Starodub w Pełkiniach PLH180050. Obwieszczenie ukazało się również w prasie lokalnej – Gazecie Wyborczej, wydanie 26 maja 2015 r. Zostało także wywieszane na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz w Urzędach Gmin: Przeworsk, Tryńcza i Jarosław. Podstawowe znaczenie dla komunikowania się z grupami interesu, osobami i instytucjami w różny sposób związanymi z Obszarem mają spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy. Zaproszeni do niego zostali przedstawiciele wszystkich jednostek samorządowych, organizacji społecznych związanych z ochroną przyrody, instytucji zajmujących się w skali województwa planowaniem przestrzennym, zarządzaniem wodami powierzchniowymi etc., a także podmioty prowadzące działalność w obszarze i jego sąsiedztwie. O terminach, miejscu i organizacji spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy uczestnicy byli powiadamiani przez RDOŚ w Rzeszowie za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz telefonicznie. Informacje o spotkaniach zamieszczane były także na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie.

I spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) odbyło się w dniu 24 kwietnia 2015 w Kruhelu Pełkińskim. Przedstawiono na nim założenia projektu 309/2014/Wn09/OP-XN-02/D, w ramach którego opracowywane są plany zadań ochronnych na obszarze województwa, metodykę przygotowania planu zadań ochronnych. Zidentyfikowano główne grupy interesu, utworzono Zespół Lokalnej Współpracy, określono zasady jego funkcjonowania i dalszej współpracy oraz sposoby komunikowania się. Scharakteryzowano także Obszar w zakresie przebiegu granic, przedmiotów ochrony i głównych zagrożeń, na podstawie SDF i wstępnie przeanalizowanych dotychczasowych informacji.

II spotkanie ZLW odbyło się w dniu 23 września 2015 r. w Kruhelu Pełkińskim. Przedstawiono na nim wyniki prac inwentaryzacyjnych, wstępną koncepcję ochrony obszaru, projekt korekty granic oraz przedyskutowano proponowane zapisy dokumentacji PZO, propozycje zmian i uzupełnień.

III spotkanie ZLW odbyło się w dniu 06 listopada 2015 r. w Przeworsku. Zaprezentowano na nim roboczą wersję dokumentacji PZO, przedstawiono zakres zmian wprowadzonych po II spotkaniu i dyskutowano nad propozycjami dalszych zmian i uzupełnień. Przedstawiono także tok dalszych prac nad projektem PZO i projektem zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia Planu.

Protokoły z powyższych spotkań były umieszczane na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie.

Obwieszczeniem z dnia 4 marca 2016 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016 poz. 353) i w związku z art. 28 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651 z późn. zm.). Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej - Gazeta Wyborcza w dniu 7 marca 2016 r. Było ono również wywieszone na tablicy ogłoszeń w Urzędach Gmin: Przeworsk w dniach od 8 marca 2016 r. do 30 marca 2016 r., Tryńcza w dniach od 7 marca 2016 r. do 30 marca 2016 r. oraz Jarosław w dniach od 8 marca 2016 r. do 30 marca 2016 r. Obwieszczenie wywieszono również na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, w dniach od 4 marca 2016 r. do 30 marca 2016 r.

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków. Ich zestawienie wraz z informacjami, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie uwzględnione, zawarto w tabeli nr 1.

Tabela 1. Zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych w wyniku 21-dniowych konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia PZO dla obszaru Natura 2000

Lp.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
1.	Uwago do załącznika nr 4 Z zapisów dokumentacji PZO wynika, że w celach działań ochronnych dla siedlisk 6410, 6510 oraz w celach dla starodubu łąkowego oprócz utrzymania użytkowania kośnego powinno być wskazane również utrzymanie koszenia	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska e-mail z dnia 23 marca 2016 r.	Wprowadzono zapis o przywróceniu na niektórych miejscach użytkowania kośnego	Uwagę uwzględniono
2.	Uwaga do załącznika nr 5 W załączniku nr 5 projektu przedmiotowego	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie Departament	Obecne zapisy, dotyczące działań ochronnych na terenach otwartych oraz wskazania podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, zostały wypracowane wspólnie przez	Uwagi nie uwzględniono

Lp.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>dokumentu, w tabeli: <i>Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania</i>, nałożono na właścicieli lub posiadaczy obszaru obligatoryjny obowiązek prowadzenia ekstensywnego użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego ekstensywnie użytkowanych niżowych i górskich łąk świeżych, zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych oraz stanowisk Staroduba łąkowego. Nałożenie obligatoryjnego obowiązku prowadzenia gospodarki rolnej jako działania ochronnego w stosunku do przedmiotu ochrony Obszaru Natura 2000 na prywatnego właściciela gruntów nie jest podejściem właściwym, w kontekście istniejącej obecnie sytuacji społecznej, zwłaszcza narastającego procesu starzenia się społeczeństwa, wyludnienia terenów wiejskich oraz sytuacji gospodarczej nie sprzyjającej uprawie gruntów rolnych. Obowiązek zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony obszarów NATURA 2000 spoczywa w pierwszej kolejności na organie sprawującym nadzór nad tą formą ochrony przyrody. Proponuję zapis jaki został wprowadzony do wielu już przyjętych Planów zadań ochronnych: Właściciel/posiadacz/zar</p>	<p>Ochrony Środowiska. Pismo z dnia 2016-03-17, znak: OŚI.7120.27.4.2015. MR</p>	<p>Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencję Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa, Ministerstwo Środowiska oraz Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska – zawarto je w piśmie GDOŚ z dnia 9 marca 2012 r., znak: DON-WZ.600.8.2012.SŚ, skierowanym do regionalnych dyrektorów ochrony środowiska. Zgodnie z ustaleniami zawartymi w ww. piśmie za wykonanie działań obligatoryjnych odpowiedzialny jest rolnik (właściciel lub użytkownik gruntów rolnych). Obecne zapisy pzo zawierające podział na działania obligatoryjne i fakultatywne ze wskazaniem, że za działania obligatoryjne dla siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunku objętych wsparciem unijnym odpowiedzialny jest rolnik, uniemożliwiają łamanie zasad wzajemnej zgodności (<i>cross-compliance</i>). Próba zmiany w tym zakresie prowadzi de facto do zakwestionowania zarówno wspólnego stanowiska resortu środowiska oraz resortu rolnictwa, jak i może prowadzić do podwójnego wydatkowanie środków na działania ochronne realizowane na terenach otwartych, gdyż podmiot korzystający np. z dopłat bezpośrednich, zgłaszałby się do rdoś po podpisanie porozumienia. Spowodowałoby to sytuację, w której rdoś płaciłby za działania obligatoryjne, a i tak możliwe byłoby korzystanie przez podmiot z dopłat rolno-środowiskowo-klimatycznych. Takie samo podejście zostało również przedstawione w piśmie GDOŚ z dnia 9 marca 2016 r., znak: DZP-WP.6320.10.2016.LR.</p>	

Lp.	Uwagi i wnioski	Podmiot zgłaszający	Odpowiedź	Sposób uwzględnienia uwagi w treści zarządzenia
	<p>zadca obszaru na podstawie umowy zawartej z organem sprawującym nadzór nad obszarem NATURA 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu utraty dochodowości a w odniesieniu do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub własność jednostek samorządu terytorialnego, zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem NATURA 2000.</p>			

W ramach udziału społecznego pismem z 21 marca 2016 r. za pośrednictwem poczty e-mail, Pan Konrad Kata przesłał wniosek dotyczący opracowanej dokumentacji PZO dla przedmiotowego obszaru Natura 2000. Mając na uwadze fakt, że udziałowi społecznemu podlega wyłącznie projekt zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 uwagi tej nie zamieszczono w tabeli 1. W przesłanym wniosku zaproponowano dodanie do listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Starodub w Pełkiniach czterech gatunków motyli, a mianowicie: czerwończyka nieparka (1060), czerwończyka fioletka (4038), modraszka nausitosa (1061), modraszka telejusa (6177). Przedstawione w przedmiotowym wniosku uzasadnienie jest jednak nie wystarczające do jego uwzględnienia. Nie wskazano bowiem liczebności tych motyli w obszarze czy zasięgu ich występowania. Należy w tym miejscu wskazać, że zmiana zapisów SDF obszaru Natura 2000 jest prowadzona jako odrębne postępowanie. Po przedstawieniu wyczerpujących danych przyrodniczych uzasadniających dołączenie tych gatunków do listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Starodub w Pełkiniach wniosek ten zostanie uwzględniony.

Karta projektu planu zadań ochronnych zamieszczona została również w publicznie dostępnych wykazach, zgodnie z art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w dniu 7 marca 2016 r.

Projekt zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r., poz. 525), uzgodniono również z Wojewodą Podkarpackim w dniu 7 lipca 2016 r.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1) Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem zarządzenia jest wypełnienie zobowiązań prawa wspólnotowego i polskiego odnośnie zapewnienia właściwego (sprzyjającego) stanu ochrony na obszarach Natura 2000. Zgodnie z art. 3 Dyrektywy siedliskowej, spójna Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 ma umożliwić zachowanie siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I i siedlisk gatunków wymienionych w załączniku II w stanie sprzyjającym ochronie w ich naturalnym zasięgu lub tam gdzie to stosowne - odtworzenie takiego stanu.

Natomiast zgodnie z art. 6 Dyrektywy siedliskowej dla specjalnych obszarów ochrony państwa członkowskie ustalą konieczne działania ochronne obejmujące, jeśli zaistnieje taka potrzeba, odpowiednie plany zagospodarowania opracowane specjalnie dla tych obiektów bądź zintegrowane z innymi planami rozwoju oraz odpowiednie działania prawne, administracyjne lub oparte na dobrowolnych umowach, korespondujące z ekologicznymi wymaganiami rodzajów siedlisk naturalnych wymienionych w załączniku I lub gatunków wymienionych w załączniku II żyjących w tych obiektach.

Ponadto zgodnie z art. 11 Dyrektywy Państwa członkowskie podejmą monitorowanie i nadzór stanu ochrony siedlisk naturalnych i gatunków o których mowa w art. 2, natomiast zgodnie z art. 17 mają obowiązek raportowania co 6 lat na temat wprowadzania w życie działań podejmowanych na mocy dyrektywy.

Celem zarządzenia jest zatem zachowanie właściwego stanu ochrony lub dążenie do odtworzenia właściwego stanu zachowania przedmiotów ochrony występujących w Obszarze. Zostanie to wypełnione poprzez zaplanowanie i realizację działań ujętych w niniejszym zarządzeniu. Zarządzenie pozwoli również na monitorowanie przedmiotów ochrony oraz będzie ważnym przyczynkiem dla raportowania.

2) Konsultacje społeczne.

Projekt wymaga konsultacji społecznych. Ich zakres został opisany powyżej.

3) Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana m.in. ze środków budżetu państwa w tym w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Starodub w Pełkiniach PLH180050. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie, w tym działań monitoringowych, w okresie 10 lat, wyniesie łącznie około 89 tys. zł.

4) Wpływ regulacji na rynek pracy.

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na rynek pracy. Zarządzenie nie przewiduje jakichkolwiek ograniczeń dla rynku pracy. Realizacja zarządzenia może natomiast stworzyć okresowe miejsca pracy.

5) Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie na konkurencyjność wewnętrzną gospodarki.

6) Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów.

Wejście w życie zarządzenia nie wpłynie w jakikolwiek sposób na sytuację i rozwój regionów. Może przyczynić się do zwiększenia wartości przyrodniczej obiektu a przez to do podniesienia i utrzymania jego atrakcyjności turystycznej.

7) Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Zarządzenie jest zgodne z prawem Wspólnoty Europejskiej, co więcej, jest wypełnieniem zobowiązań prawa Unii Europejskiej, o czym wspomiano w pkt. 1.